

Täysistunto

Maanantai 10.12.2018 klo 14.01—20.08

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 207/2018 vp
Lakialoite LA 76/2017 vp, 20/2018 vp
Valiokunnan mietintö StVM 21/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 21/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

18.59 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Sotaveteraanien tilanteesta on keskusteltu täällä eduskunnassa jo vuosikymmeniä. Käytännön toimet ovat jääneet paljolti jälkeen lupauksista parantaa veteraanien hyvinvointia. Vuosien saatossa valitettavan moni itsenäissyytemme takuumiehistä ja -naisista on poistunut keskuudestamme. Nyt elossa olevista sotiemme veteraaneista on huolehdittava hyvin. Viime vuosina osa kunnista on näin tehnytkin. Osa kunnista ei ole vielä ajan tasalla tämän suhteen. Monilla veteraaneilla avuntarve on suuri. On päivänselvää, että kun veteraanien keski-ikä on yli 93 vuotta, niin hoivapalveluja tarvitaan. Kaikilla ei ole varaa niitä maksaa omasta pussistaan, joten yhteiskunnan apu on tärkeää. Nyt ovatkin käsillä viimeiset vuodet, kun voimme vielä osoittaa veteraaneille arvostusta ja laittaa heidän palvelunsa kuntoon.

Tämä hallituksen esitys on rintamaveteraanien ja sotainvalidien yhdenvertaisuuden kannalta edistysaskel. Esityksessä ehdotetaan, että rintamaveteraaneille mahdollistetaan lain tasolla oikeus samansisältöisiin kotona asumista tukeviin palveluihin kuin sotainvalideille sotilasvammalain perusteella.

Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta annettua lakia siten, että vuosien 1939—1945 sotiin osallistuneille rintamaveteraaneille, joilla on rintamasotilastunnus, rintamapalvelutunnus tai rintamatunnus, korvataan kotona asumista tukevat palvelut. Valtiokonttori puolestaan korvaisi kunnille ja kuntayhtymille muutoksesta aiheutuneet kustannukset. Vuonna 2019 esityksen kustannusvaikutukset olisivat noin 20 miljoonaa euroa. Vuonna 2020 esityksellä arvioidaan olevan 69,9 miljoonan euron kustannuksia lisäävä vaikutus, ja seuraaville vuosille lisäkustannukset olisivat tästä alenevat.

Avuntarve on kuitenkin kova tässä ja nyt. Olen aivan samoilla linjoilla sote-valiokunnan kanssa siinä, että ehdotetun lakimuutoksen tulisi astua voimaan niin pian kuin mahdollista. Onko tosiaan näin, että vielä tänäkin päivänä uudistuksen edellyttämässä tietojärjes-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2018 vp

telmäuudistuksessa menee niin kauan, ettei esitys voi tulla voimaan ennen ensi vuoden marraskuuta? Talousarvioaloite tulee myös tänne saliin, ja äänestämme siitä sitten. Mielinkiinnolla odotan lopputulosta.

Arvoisa puhemies! Nämä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä hylättäväksi ehdotetut kaksi lakialoitettani, lakialoite 76 vuodelta 2017 ja lakialoite 20 vuodelta 2018, ovat näköjään tehneet tehtävänsä, kun kerran hallituksen riveissäkin on herätty veteraanien auttamiseen. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsenet ja varajäsenet ovat laatineet yhteistuumin lakialoitteen 85/2018, jonka tarkoituksena on laajentaa laitoksessa annetun huollon korvaukseen oikeutettujen sotainvalidien joukkoa laskemalla korvattavuuden työkyvyttömyysastetta 20 prosentista 10 prosenttiin. Tämä on hyvä muutos. Tein myös tähän samantyyppisen lakialoitteen 55/2018 jo aiemmin, mutta sitä ei ilmeisesti käsitelty valiokunnassa.

Mielestäni kaikki sodissa palvelleet suomalaiset ansaitsevat kaikki mahdolliset terveyspalvelut. Tämä on vähintään, mitä me voimme heidän eteensä enää tehdä. Perussuomalaiset ovat pitäneet sotien veteraanien asiaa esillä vahvasti ja tulevat sitä pitämään edelleen, sillä meillä on veteraanien lisäksi myös veteraanien lesket, sotaorvot, sotilaspojat ja vielä tärkeä asia heidän lisäksi: perinteen pitää jatkua, siis perinnetiedon siitä, minkä takia olemme itsenäisiä, mitkä syyt ovat johtaneet siihen, että pääsimme itsenäiseksi maaksi, kuinka paljon menetyksiä ja uhreja se vaati, mikä on meidän historiamme. Se pitää turvata, että se säilyy myös tuleville polville, sitä ei pidä koskaan unohtaa. Totta kai mennään eteenpäin ja tulee uusia asioita, mutta itsenäisyys ja sen historia ovat niin arvokkaita, että ne pitää esittää myös jälkipolvelle. — Kiitos.

19.04 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kuten täällä todettiin, meillä on käsitellyssä hallituksen esitys, jossa ehdotetaan muutettavaksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta annettua lakia, ja tässä esityksessä ehdotetaan, että rintamaveteraaneille korvataan kotona asumista tukevat palvelut ja että Valtiokonttori korvaisi näistä kunnille ja kuntayhtymille aiheutuvat kustannukset. Tämä esitys liittyy valtion vuoden 2019 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunta on käsitellyt tätä esitystä ja pitänyt tätä erittäin tärkeänä ja merkittävänä. Valiokunnan perusteluissa todetaan muun muassa, että kunnat ja kuntayhtymät järjestävät nykyisin rintamaveteraaneille kotona asumista tukevia palveluita Valtiokonttorin maksaman määrärahan puitteissa. Sotainvalideille on sotilasvammalaissa säädetty oikeus näihin palveluihin, jotta rintamaveteraanit ja sotainvalidit olisivat tältä osin yhdenvertaisessa asemassa. Esityksessä ehdotetaan, että rintamaveteraaneille mahdollistetaan lain tasolla oikeus samansisältöisiin kotona asumista tukeviin palveluihin kuin sotainvalideille sotilasvammalain perusteella. Kuten täällä on todettu, Valtiokonttori korvaa kunnille ja kuntayhtymille kotona annettavista palveluista aiheutuneet kustannukset, ja tästä syystä kunnat ja kuntayhtymät eivät saa periä rintamaveteraaneilta maksua kyseisistä palveluista eli nämä ovat rintamaveteraaneille maksuttomia palveluita.

Tämän budjettivaikutus valtion budjettiin on sellainen, että valtion budjettiin lisättäisiin uusi arviomäärärahmomentti, jolta kustannukset korvattaisiin, ja nämä kustannukset vuodelle 2019 olisivat noin 20 miljoonaa euroa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta piti tätä esitystä erittäin kannatettavana ja toteaa, että vaikka rintamaveteraaneille on annettu kotona asumista tukevia palveluita valtion myön-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2018 vp

tämän määrärahan puitteissa jo nykyisen säätelyn nojalla, vahvistaa esitys valiokunnan näkemyksen mukaan veteraanien oikeutta saada näitä palveluita sekä laajentaa jossain määrin korvattavia palveluita. Siltä osin valiokunta pitää myös periaatteellisesti tärkeänä, että ehdotuksella selkeytetään rintamaveteraanien oikeudellista asemaa ja näin vahvistetaan heidän oikeuttaan kotona asumista tukeviin palveluihin lainsäädännön nojalla.

Täällä jo edellisessä keskustelussa viime viikolla, 5. päivä, nostettiin ihan aiheesta suuri huoli siitä, että kun Valtiokonttori on antanut määrärahoja kunnille ja kuntayhtymille nimenomaan sotaveteraanien ja rintamaveteraanien kotiin vietäviin palveluihin, erinäisistä syistä johtuen näitä määrärahoja ei ole käytetty täysimääräisesti vaan niitä on palautettu sitten Valtiokonttoriin takaisin, ja tästä syystä on ollut erittäin hyvä, että tähän asiaan on kiinnitetty eri puolilla kunnissa ja kuntayhtymissä huomiota, ja siltä osin tilanne on edennyt myönteiseen suuntaan.

Selvänä positiivisena asiana on ollut se, että eri kunnissa tai kuntayhtymissä on perustettu niin sanottuja veteraanineuvoja, jotka ovat ohjanneet sekä veteraaneja itseään että myös heidän omaisiaan, mikä sitten on mahdollistanut sen, että heille on aktiivisesti tarjottu näitä palveluita, joita he voisivat sitten hyödyntää kotona, ja sitä kautta he pystyvät myös kuntouttamaan itseään kotona nykyistä paremmin.

Tietysti henkilökohtainen kokemukseni minulla on Etelä-Karjalasta Eksotesta, jossa annetaan veteraanineuvontaa ja heille jokaiselle tehdään henkilökohtainen arviointi. Etelä-Karjalassa ovat tiedossa nämä veteraanit, joita tämä koskettaa, ja sitä kautta heidät on tavoitettu, ja nyt veteraanit voivat valita itselleen sopivan kuntoutusmuodon, ja se voi olla avokuntoutusta, esimerkiksi fysioterapiaa, jalkahoitoa, muistikuntoutusta tai vastaavaa, ja sitten siellä voi olla myös ryhmäkuntoutusta, päivä kuntoutusta tai sitten laitospalveluita. Veteraanit saavat myös kotiin asumista tukevia erilaisia palveluita, ja näiden ansiosta sitten veteraanit ovat pystyneet hyödyntämään heille parhaiten soveltuvia palvelumuotoja.

Arvoisa puhemies! Ihan pari sanaa haluan myös itse sanoa tästä sosiaali- ja terveysvaliokunnan yhteisestä lakialoitteesta, joka on myös ollut erittäin tärkeä. Tällä lakialoitteella ehdotetaan muutettavaksi sotilasvammalain 6 §:ää, ja lakialoitteen tarkoituksena on laajentaa laitoshoidon korvaukseen oikeutettujen sotainvalidien joukkoa laskemalla jaksottaisen ja pysyvän laitoshoidon korvattavuuden haitta-asteraja 20 prosentista 10 prosenttiin. Tämä on erittäin tärkeää, sillä tämä mahdollistaa sen, että niillä, jotka ovat matalamman haitta-asteen sotainvalideja, on mahdollisuus saada nyt sitten palveluita entistä paremmin, ja tämä laajentaa niiden sotainvalidien joukkoa, jotka ovat oikeutettuja Valtiokonttorin kustantamaan laitoksessa annettavaan hoitoon ja kuntoutukseen. Siltä osin olen erittäin iloinen, että me pystyimme sosiaali- ja terveysvaliokunnassa tällaisen yhteisen aloitteen tekemään.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 207/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen lakialoitteisiin LA 76/2017 vp ja LA 20/2018 vp sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.